

организма к ПКУ имеется более чем у 55% участников исследования, из них негативно реагируют 59,4%. Чаще появляются ухудшения со стороны сердечно-сосудистой системы (54,2%). Магнитную бурю за несколько дней отмечают 31,3% участников с такими проявлениями, как быстрая утомляемость, раздражительность, бессонница. Метеочувствительные респонденты отмечали: усталость (81,1%), головокружение (47,2%), нарушение сна (45,3%), боли в суставах (35,8%), скачки давления (30,2%), мышечные боли (18,9%), потерю аппетита (13,2%), усиленное сердцебиение, боли в сердце (5,7%). В борьбе с метеочувствительностью 59,1% респондентов считают неэффективными лекарственные препараты, 40,9% респондентов используют их для снятия симптомов. Важность качества питания в устойчивости к изменению ПКУ отмечали многие, лишь у 34,4% из них сбалансированное питание.

Выводы. У большей части респондентов имеется индивидуальная чувствительность организма к погодным условиям, преобладающая часть из них отмечает нарушения деятельности органов и систем органов. Третья часть опрошенных ощущают магнитные бури. Респондентам, подверженным индивидуальной чувствительности организма и особенно обладающим хроническими заболеваниями со стороны сердечно-сосудистой системы, следует наиболее внимательно следить за своим состоянием, чаще бывать на свежем воздухе, скорректировать питание, правильно выбирать время и место для отпуска.

ЛИТЕРАТУРА

1. Студенческий научный форум – 2017 [Электронный ресурс] / Влияние климата на здоровье человека. – Режим доступа: <https://scienceforum.ru/2017/article/2017029647>. – Дата доступа: 23.11.2021.
2. Food&Health [Электронный ресурс] / Метеозависимость: как погода влияет на здоровье человека. – Режим доступа: <https://foodandhealth.ru/info/meteozavisimost/>. – Дата доступа: 25.11.2021.

АБУХОВАЯ ЗБРОЯ НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ X- XIII СТ.

Пушкін М. А.

Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт

Научный руководитель: к.г.н. дацэнт Сіткевіч С. А.

Актуальность. Актуальнасць работы палягае ў тым, што вызначэнне арэяла распаўсюджання матэрыяльнай культуры, у тым ліку і баявога рыштунку, дапаможа асэнсаваць месца першых беларускіх дзяржаўных утварэнняў у культурным, палітычным і гандлёвым кантэкстах гісторыі Русі і наогул усходнееўрапейскага рэгіёну X- XIII ст.

Цель. Мэтай работы з'яўляецца характарыстыка абуховага рыштунку старажытнабеларускіх дружын і апалчэнняў, а таксама вызначэнне ўплыву зброяных традыцыяў суседніх культур.

Методы исследования. Метады даследавання: былі ўжыты метады сістэматызацыі, класіфікацыі, параўнальна-супастаўляльны і апісальны метады.

Для дасягнення пастаўленай мэты былі ўжытыя матэрыялы археалагічных раскопак, праведзеныя Г. В. Штыхавым.

Результаты и их обсуждение. У ходзе работы былі прааналізаваны матэрыялы археалагічных экспедыцый у Рэспубліцы Беларусь, мэтай якіх было вывучэнне матэрыяльнай культуры X- XIII ст. На тэрыторыі краіны знойдзена больш за 200 экзэмпляраў сякер, булаваў і кісцянёў, не кажучы пра іх фрагменты. Было вызначана, што асноўнай наступальнай зброяй беларускага апалчэння была сякера (у першую чаргу праз яе поліфэнкцыянальнасць), асабліва тыпу IV па Кірпічнікаву – знаходкі гэтага тыпу складаюць да 45% ад агульнай колькасці знаходак з тэрыторыі рэспублікі. У сваю чаргу распаўсюджанне булавы і кісцяня больш вузкае, што сведчыць пра выкарыстанне гэтай зброі ў тонкай праслойцы знаці і гарадскога насельніцтва.

Што датычыцца кантактаў беларускіх дзяржаўных утварэнняў з іншымі рэгіёнамі, то назіраецца гандлёвая сувязь з Кіеўскім княствам, дзе да другой паловы XIII ст. вырабляліся булавы трэцяга і чацвёртага тыпаў (па Кірпічнікаву) і экзэмпляры якіх знаходзілі пад час раскопак нашых гарадоў.

З боку стэпаў, транзітам праз тое ж Кіеўскае княства, да нашых продкаў прыйшлі кісцень, булава і чакан, якія прыжыліся ў дружынным асяроддзі. Са скандынаўскага рэгіёну на паўночныя землі Русі прыйшоў тып сякер, які быў аднесены да тыпу шостага.

Выводы. На падставе праведзенай работы было вызначана, што эвалюцыя тыпаў абуховай зброі рухалася ў агульнай плыні, якая закранула адразу некалькі рэгіёнаў (Русь, Скандынавія). Апрача таго, на прыкладзе экзэмпляраў сякер тыпу восем, вынікае, што, нягледзячы на развіццё і запазычанне новых тыпажоў сякер, ужываліся і досыць архаічныя віды абуховай зброі. Апошні факт з'яўляецца асаблівава менавіта беларускіх земляў.

ЛИТЕРАТУРА

1. Плавінскі М.. Убраенне беларускіх земляў X-XIII стагоддзяў/ М.Плавінскі. – Мінск: Галіяфы, 2013.